ශීර්ෂය 324 - කළමණාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තුව

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

ශීර්ෂය 324 - කළමණාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය හා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදි. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 11(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව කළමණාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් ඇතුළත් සම්පිණ්ඩන වාර්තාව 2024 මැයි 10 දින ගණන්දීමේ නිලධාරී වෙත නිකුත් කරන ලදි. විගණන පනතේ 11(2) වගන්තිය ප්‍රකාරව දෙපාර්තමේන්තුවට අදාළ වාර්ෂික විස්තරාත්මක කළමනාකරණ විගණන වාර්තාව 2024 ජූලි 31 දින ගණන්දීමේ නිලධාරී වෙත නිකුත් කරන ලදි. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10 වගන්තිය ප්‍රකාරව මෙම වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට කළමණාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහය පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදි. මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් මාගේ වගකීම, විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබා ගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ හා ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ වගකීම

පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව හා 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38 වගන්තියේ සඳහන් විධිවිධානවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිඹිබු කෙරෙන පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා වංචා සහ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ වගකීම වේ.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වා ගෙන යා යුතුය.

ජාතික විගණන පනතේ 38(1)(ඇ) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව දෙපාර්තමේන්තුවේ මූල්‍ය පාලනය සඳහා සඵලදායි අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතියක් සකස් කර පවත්වා ගෙන යනු ලබන බවට ගණන්දීමේ නිලධාරී සහතික විය යුතු අතර එම පද්ධතියේ සඵලදායිත්වය පිළිබඳව කලින් කල සමාලෝචනයක් සිදු කර ඒ අනුව පද්ධතිය ඵලදායි ලෙස කරගෙන යාමට අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදු කරනු ලැබිය යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය පිළිබඳ විගණකගේ වගකීම

සමස්ථයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා හා වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකාධිපති වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇති විය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කර ගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදි. මා විසින් තවදුරටත්**,**

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලැසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදි. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මගහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මග හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.

- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදි.

- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.

- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදි.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව ගණන්දීමේ නිලධාරී දැනුවත් කරන ලදි.

1.5 වෙනත් නෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6(1)(ඈ) වගන්තිය ප්‍රකාරව පහත සඳහන් කරුණු මා ප්‍රකාශ කරමි.

(අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වන බවට,

(ආ) ඉකුත් වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මා විසින් කර තිබුණු නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 අග්‍රිම කළමනාකරණය

	විගණන නිරීක්ෂණය	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	2023 වර්ෂයට රු.65,429,000 ක අග්‍රිම ඉල්ලුම් කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණු නමුත් භාණ්ඩාගාරය විසින් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත රු.56,562,000 ක අග්‍රිම නිකුත් කර තිබුණි. දෙපාර්තමේන්තුව සැලසුම් කරන ලද අග්‍රිම වටිනාකමින් සියයට 86 ක් පමණක් භාණ්ඩාගාරයෙන් දෙපාර්තමේන්තුවට නිකුත් කර තිබුණි.	2022 වර්ෂයේ සත්‍ය වියදම් හා 2023 වර්ෂයේ අයවැය ප්‍රතිපාදන සැලකිල්ලට ගෙන රු.65,429,000 ක අග්‍රිම සැලැස්ම පිළියෙල කල ද වාර්ෂික ප්‍රතිපාදන අවුරා තැබීම හා වියදම් පාලනය හේතුවෙන් අපේක්ෂා කළ අග්‍රිම ප්‍රමාණය අවශ්‍ය නොවීය.	අවශ්‍යතාව හඳුනාගෙන අග්‍රිම සැලසුම් කළ යුතු වීම.

2.2 වියදම් කළමනාකරණය

2.2.1 ප්‍රතිපාදන මාරු කිරීම්

	විගණන නිරීක්ෂණය	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	සමාලෝචිත වර්ෂයේදී පුනරාවර්තන හා මූලධන වැය විෂයන් 06 ක එකතුව රු.16,600,000 ක ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 4 සිට 46 දක්වා වූ පරාසයකින් ප්‍රතිපාදන අඩු කිරීම් ද, වැය විෂයන් 05 ක එකතුව රු.1,800,000 ක ප්‍රතිපාදනයට සියයට 34 සිට 97 දක්වා වූ පරාසයකින් ප්‍රතිපාදන වැඩි කිරීම් ද මු.රෙ.66 මාරු කිරීම් මඟින් සිදු කර තිබුණි.	භාණ්ඩ හා සේවා වල මිල ඉහල යාමත්, නඩත්තු අවශ්‍යතාවයන් ඇති වීම හා වැඩි නිලධාරීන් ප්‍රමාණයකට විදේශ පුහුණු අවස්ථා හිමිවීම හේතුවෙන් මූලික අයවැය ඇස්තමේන්තුව තුල වියදම් කළමනාකරණය කර ගැනීම අපහසු වූ බැවින් මු.රෙ 66 යටතේ ප්‍රතිපාදන මාරු කර ගැනීම් මඟින් අදාල වියදම් කළමනාකරණය කරන ලදි.	අවශ්‍යතාව හඳුනාගෙන අයවැය ප්‍රතිපාදන සැලසුම් කළ යුතු වීම.

2.3 නීති, රීති හා රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

	විගණන නිරීක්ෂණය		ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
	නීති, රීති හා රෙගුලාසිවලට යොමුව	අනුකූල නොවීම		
(අ)	ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහය			
(i)	මු.රෙ. 315	දෙපාර්තමේන්තුවේ රියදුරන් විසින් ඇප තැබීම සිදු කර නොතිබුණි.	රියදුරු මහතුන්ගේ ඇප තැබීමේ කටයුතු සඳහා ඇප මුදල තීරණය කිරීමෙන් අනතුරුව එම ඇප තැබීමේ කටයුතු ඉක්මනින් සිදු කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතී.	මුදල් රෙගුලාසි විධිවිධාන පරිදි කටයුතු කළ යුතු වීම.
(ii)	මු.රෙ. 756	සමාලෝචිත වර්ෂයේ භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව ඉදිරි වර්ෂයේ මාර්තු 31 දිනට පෙර විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	සමස්ථ අපහරණ කටයුතු අවසන් වී නොමැති බැවින් භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව අදාල ආකෘතිය ප්‍රකාරව 2024 මාර්තු 31 දිනට පෙර විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට නොහැකි වී ඇත. අපහරණ කටයුතු අවසන් වූ වහාම එම වාර්තාව විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව කාරුණිකව දන්වා සිටිමි.	එම
(ආ)	2023 නොවැම්බර් 30 දිනැති රාජ්‍ය ගිණුම් මාර්ගෝප දේශ අංක 05/2023 – 7.6 ඡේදය	මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයේ සංශෝධිත අයවැය ප්‍රතිපාදනය තීරුවට අයවැය ප්‍රතිපාදනවලට මු.රෙ. 66 මාරුකිරීම් හා පරිපූරක ප්‍රතිපාදන ගැලපීමෙන් පසු අගය යොදා ගත යුතු වුවද, ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.	ප්‍රමාද දෝෂයකින් මුලික අයවැය ඇස්තමේන්තු අගය ඇතුලත් කර ඇති බවත් ඉදිරියේදී මෙවැනි අඩුපාඩු සිදු නොවීමට අවශ්‍ය පියවර ගෙන ඇත.	චක්‍රලේඛ උපදෙස් පරිදි කටයුතු කළ යුතු වීම.

3. මානව සම්පත් කළමනාකරණය

	විගණන නිරීක්ෂණය	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමත තනතුරු සංඛ්‍යාව 50 ක් වූ අතර, ඉන් තනතුරු 09 ක් පුරප්පාඩුව පැවතුණි. පුරප්පාඩුවලින් 04 ක් ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේ තනතුරු විය.	දෙපාර්තමේන්තුව සඳහා අනුමත කාර්ය මණ්ඩල ප්‍රමාණයෙන් තනතුරු 9 ක් දැනටමත් පුරප්පාඩු වී ඇත. විශේෂයෙන් ආයතනයේ කාර්යසාධනය සඳහා ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේ නිලධාරින්ගේ හිඟය තීරණාත්මක සාධකයක් බවට පත්ව ඇත. මෙම හිඟය සම්පූර්ණ කර ගැනීම සඳහා නිරන්තරයෙන් අමාත්‍යාංශය හා අදාල සේවා මණ්ඩල දැනුවත් කර ඇත.	පුරප්පාඩු සම්පූර්ණ කිරීමට හෝ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව සංශෝධනය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.